

Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig - Craffu ar Gyllideb Ddrafft 2025-26 Llywodraeth Cymru

Ymateb gan y Dirprwy Brif Weinidog ac
Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd
a Materion Gwledig

Cyflwyniad

Ar ôl i'r Pwyllgor graffu ar y gyllideb ac ar ôl y sesiynau tystiolaeth, cyhoeddodd y Pwyllgor ei adroddiad ym mis Chwefror.

Dyma ymatebion y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig i Argymhellion 13-14 y Pwyllgor am Bolisi Ffiniau a 17-20 am Faterion Gwledig.

Bydd Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a Chynllunio a'r Gweinidog Diwylliant, Sgiliau a Phartneriaeth Gymdeithasol yn cyflwyno atebion ar wahân am Argymhellion 1-12 a 15-16.

Cynnwys

1.	Polisi ffiniau	3
	Argymhelliad 13	3
	Argymhelliad 14.....	3
2.	Materion Gwledig.....	4
	Argymhelliad 17	4
	Argymhelliad 18.....	4
	Argymhelliad 19.....	5
	Argymhelliad 20	6

1. Polisi ffiniau

Argymhelliad 13

Dylai Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU gydweithio i ddod o hyd i ateb mewn perthynas ag ariannu'r gost o redeg safleoedd rheolaethau'r ffin cyn gynted â phosibl.

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Mae'r Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig yn Derbyn mewn egwyddor

Mae Llywodraeth Cymru yn dal i gredu y dylai Llywodraeth y DU dalu costau llawn gweithredu rheolaethau'r ffin ar ôl Brexit. Mae Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg yn dal i ddadlau'r achos gyda Phrif Ysgrifennydd y Trysorlys

Argymhelliad 14

Dylai Llywodraeth Cymru egluro a yw teitl y BEL yn gywir yn y Gyllideb ac a yw 'Ffiniau' wedi'i ddileu. Os felly, dylai nodi unrhyw oblygiadau ymarferol, os o gwbl, yn sgil ei ddileu.

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Mae'r Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig yn Derbyn

Mae'r gyllideb Ffiniau'n dal i gael ei rheoli gan y tîm sy'n gyfrifol am weithredu rheolaethau'r ffin (Llinell Wariant yn y Gyllideb (BEL) 3730) ond mae'r gwaith yn cynnwys swyddogion o nifer o dimau sy'n gweithio gyda'i gilydd, gan gynnwys swyddogion o'r tîm Tystiolaeth Strategol, Monitro a Chysylltiadau Rhynglywodraethol (BEL 2816), a oedd gynt yn cynnwys Ffiniau yn ei deitl, cyn 2023-24. Felly, mae'r tablau BEL a gyhoeddwyd yn gywir. Fodd bynnag, rydym yn ymddiheuro bod gwall yn y papur tystiolaeth ysgrifenedig a oedd yn cyfeirio at fersiwn flaenorol o deitl y BEL ar gyfer BEL 2816.

2. Materion Gwledig

Argymhelliad 17

Dylid cynyddu cyllideb y Cynllun Ffermio Cynaliadwy o'r dyraniad cymorth amaethyddol presennol i adlewyrchu chwyddiant a hefyd y manteision a ddaw yn sgil y cynllun, gan gynnwys camau gweithredu i fynd i'r afael â'r argyfyngau natur a hinsawdd. Wrth wneud hynny, dylai'r Dirprwy Brif Weinidog archwilio cyfrifiadau a wnaed gan undebau'r amaethwyr o ran chwyddiant amaethyddol a'r adroddiad Maint yr Angen wrth benderfynu ar gyllideb y Cynllun Ffermio Cynaliadwy.

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Mae'r Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig yn Gwrthod

Y Cynllun Ffermio Cynaliadwy fydd yn darparu'r prif gymorth i amaethyddiaeth yn y dyfodol a bydd yn gyfraniad mawr at gyflawni targedau uchelgeisiol Cymru o ran natur a newid hinsawdd. Bydd y cynllun yn gweithredu o fewn y gyllideb Materion Gwledig. Bydd Gweinidogion Cymru yn dal i ddarparu cyfleoedd cyllido eraill, a fydd hefyd ar gael i ffermwyr ac i reolwyr tir, yn annibynnol ar y Cynllun Ffermio Cynaliadwy.

Mae achos busnes llawn, gan gynnwys yr achos ariannol a'r achos economaidd (a fydd yn seiliedig ar dystiolaeth o fodelu), yn cael ei baratoi ar gyfer y Cynllun Ffermio Cynaliadwy a fydd yn cyfrannu at benderfyniadau Gweinidogion Cymru ar ddyrannu'r gyllideb.

Nid oes penderfyniadau wedi cael eu gwneud am y gyllideb na'r rhaniad rhwng haenau Cyffredinol, Opsiynol a Chydweithredol y Cynllun. Bydd pwysoliad y gyllideb ar draws yr haenau yn cael ei ddwyn ynghyd yn yr Achos Busnes terfynol, gan adlewyrchu'r dystiolaeth. Yn gyntaf, rydym yn bwriadu cwblhau manylion y Cynllun, y cyfraddau talu ar gyfer y Gweithredoedd Cyffredinol, a'r flaenoriaeth a'r amserlen ar gyfer y Gweithredoedd Opsiynol a Chydweithredol.

Mae'r gwaith o fonitro, adrodd a gwerthuso cyfraniad Gweinidogion Cymru at amcanion rheoli tir yn gynaliadwy wedi'i nodi yn Neddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023.

Argymhelliad 18

Dylai'r Dirprwy Brif Weinidog gyflwyno sylwadau i Lywodraeth y DU ynghylch yr angen i bennu cyllidebau amlflwydd.

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Mae'r Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig yn Derbynnu

Mater i Lywodraeth y DU yw amseriad digwyddiadau cyllidol y DU; fodd bynnag, bydd Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg yn dal i ddadlau dros yr angen i bennu cyllidebau amlflwydd.

Ar ôl dechrau ar ei swydd, un o gamau cyntaf Canghellor y Trysorlys oedd cadarnhau y bydd yn mabwysiadu dull gweithredu treigl ar gyfer adolygiadau gwariant yn y dyfodol, lle bydd Llywodraeth y DU yn adolygu ei chynlluniau gwariant bob dwy flynedd i sicrhau na chyrhaeddir ymyl dibyn yn y dyfodol ar gyfer setliadau blynyddol. Bydd hyn yn cefnogi'r gwaith o gynllunio cyllidebau Llywodraeth Cymru a'i sefydliadau partner yn y dyfodol.

Mae'r Adolygiad cyfredol o Wariant y DU yn cael ei gynnal mewn dau gam. Daeth Cam 1 i ben yng Nghyllideb Hydref y DU a rhoddodd setliad i Lywodraeth Cymru ar gyfer 2025-26. Daw ail gam Adolygiad o Wariant y DU i ben ar 11 Mehefin, pan fydd y Canghellor yn cyflwyno cyllidebau adrannol i Dŷ'r Cyffredin. Bydd hyn yn gosod cyllidebau amlflwydd ar ôl 2025-26. Yn benodol, bydd yn gosod cyllidebau adnoddau rhwng 2026-27 a 2028-29 a chyllidebau cyfalaf am flwyddyn ychwanegol, o 2026-27 i 2029-30.

Ein bwriad yw darparu cyllidebau amlflwydd lle bo hynny'n bosibl, ond mae hyn yn dibynnu ar nifer o ffactorau, yn enwedig amseriad a natur digwyddiadau cyllidol Llywodraeth y DU. Ar ôl cwblhau ail gam yr Adolygiad o Wariant, bydd Gweinidogion Cymru yn ystyried sut i ddyrannu cyllideb Llywodraeth Cymru, i adlewyrchu'r amgylchiadau a'r blaenoriaethau yng Nghymru.

Argymhelliad 19

Dylai Llywodraeth Cymru flaenoriaethu ei hadolygiad o daliadau iawndal TB Buchol a cheisio ei gwblhau erbyn diwedd y Senedd hon.

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Mae'r Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig yn Derbynnu

Rwyf yn llwyr werthfawrogi pwysigrwydd cynnal adolygiad o'n polisiâu iawndal TB presennol, fel yr amlinellir yn y cynllun cyflawni 5 mlynedd cyfredol ar gyfer Dileu TB. Bydd yr adolygiad yn cynnwys ymgysylltu â'r diwydiant a rhanddeiliaid, a chysylltu â Defra a'r Llywodraethau datganoledig eraill i ddeall eu polisiâu a sut maen nhw'n cael eu cyflawni. Ein nod yw cwblhau'r broses adolygu gychwynnol erbyn diwedd y Senedd bresennol cyn symud i ymgynghoriad cyhoeddus. Mae'n debyg y byddai gweithredu unrhyw ddull newydd o roi iawndal am TB yn y dyfodol hefyd yn dibynnu ar gyflwyno newidiadau deddfwriaethol a chyflawni.

Argymhelliad 20

Dylai Llywodraeth Cymru ystyried sut y gall gefnogi lladd-dai bach yng Nghymru drwy Gyllideb 2025-26.

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Mae'r Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig yn Derbyn

Agorodd Llywodraeth Cymru ffenestr grantiau cyfalaf penodol i ladd-dai o dan y Cynllun Buddsoddi mewn Busnesau Bwyd rhwng mis Medi a mis Tachwedd 2018. Unig bwrpas y cyllid hwn oedd cefnogi lladd-dai bach ac, yn benodol, gosod teledu cylch cyfyng a gwella cyfleusterau lles anifeiliaid. Fodd bynnag, ni chafwyd llawer o geisiadau.

Agorodd y Cynllun Sbarduno Busnesau Bwyd yn 2023-2024. Cyflwynodd un lladd-dy gais a llwyddodd i gael cyllid.

Bydd y Cynllun Sbarduno Busnesau Bwyd newydd yn agor ym mis Ebrill 2025, a bydd lladd-dai ynghyd â busnesau gweithgynhyrchu bwyd a diod eraill yn gymwys i wneud cais unwaith eto. Mae'r cyllidebau'n gyfyngedig, bydd pob ffenestr ymgeisio yn gystadleuol a bydd pob cais yn cael ei werthuso yn ôl rhinweddau'r buddsoddiad yn y prosiect arfaethedig.